

Defnyddio gwybodaeth am berfformiad: safbwynt defnyddwyr gwasanaethau a chanlyniadau – Cyngor Bwrdeistref Sirol Blaenau Gwent

Blwyddyn archwilio: 2022-23

Dyddiad cyhoeddi: Mawrth 2024

Cyfeirnod y ddogfen: 4102A2024

Paratowyd y ddogfen hon fel rhan o waith a gyflawnir yn unol â swyddogaethau statudol.

Mewn achos o dderbyn cais am wybodaeth y gall y ddogfen hon fod yn berthnasol iddo, tynnir sylw at y Cod Ymarfer a gyhoeddwyd o dan adran 45 o Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth 2000. Mae'r cod adran 45 yn nodi'r arfer wrth ymdrin â cheisiadau a ddisgwylir gan awdurdodau cyhoeddus, gan gynnwys ymgynghori â thrydydd partiön perthnasol. O ran y ddogfen hon, mae Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru yn drydydd partiön perthnasol. Dylid anfon unrhyw ymholiadau ynghylch datgelu neu aildefnyddio'r ddogfen hon at Archwilio Cymru yn swyddog.gwybodaeth@archwilio.cymru.

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Gymraeg.

Cynnwys

Crynodeb o'r adroddiad	4
Yr hyn yr edrychom arno – cwmpas yr archwiliad hwn	4
Pam yr ymgwymerwyd â'r archwiliad hwn	5
Trefniadau adrodd perfformiad y Cyngor	5
Yr hyn a ganfuom	6
Mae'r Cyngor yn darparu gwybodaeth perfformiad gyfyngedig i alluogi uwch arweinwyr i ddeall persbectif defnyddwyr gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau ac felly, rheoli ei berfformiad yn effeithiol	6
Argymhellion	8
Atodiadau	
Atodiad 1: Cwestiynau allweddol a'r hyn yr ydym yn chwilio amdano	9

Crynodeb o'r adroddiad

- 1 Gwnaethom ystyried persbectif defnyddwyr y gwasanaeth a'r wybodaeth am ganlyniadau a ddarparwyd i uwch swyddogion ac uwch aelodau (uwch arweinwyr), a sut y defnyddir y wybodaeth hon.
- 2 Ar y cyfan, canfuom fod **y Cyngor yn darparu gwybodaeth perfformiad gyfyngedig i alluogi uwch arweinwyr i ddeall persbectif defnyddwyr gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau ac felly, rheoli ei berfformiad yn effeithiol.**
- 3 Rydym wedi gwneud tri argymhelliad i gryfhau'r wybodaeth a roddir i uwch arweinwyr.
- 4 Mae ein canfyddiadau yn seiliedig ar waith maes a wnaethom ym mis Mai 2023.

Yr hyn yr edrychom arno – cwmpas yr archwiliad hwn

- 5 Gwnaethom ganolbwyntio ar y wybodaeth perfformiad a ddarparwyd i uwch swyddogion ac uwch aelodau (uwch arweinwyr) ynghylch persbectif a chanlyniadau defnyddwyr gwasanaeth, a sut y defnyddir y wybodaeth hon. Ni wnaethom gynnal adolygiad llawn o drefniadau rheoli perfformiad y Cyngor nac adolygiad manwl o ansawdd y data y mae'r Cyngor yn ei gasglu. Ni chanolbwyntiodd yr adolygiad ychwaith ar ymgysylltu â defnyddwyr gwasanaeth ar newidiadau gwasanaeth penodol na datblygu polisiau a strategaethau.
- 6 Rydym wedi nodi ein cwestiynau archwilio a'n meini prawf archwilio yn **Atodiad 1**. Mae'r meini prawf archwilio yn y bôn yn nodi sut beth yw da a sut y byddem yn disgwyl dod o hyd iddo.
- 7 At ei gilydd, roeddem yn chwilio am rannu gwybodaeth perfformiad gydag uwch arweinwyr i'w helpu i ddeall pa mor dda y mae gwasanaethau a pholisïau yn diwallu anghenion defnyddwyr gwasanaeth a pha mor dda y maent yn helpu'r Cyngor i gyflawni'r canlyniadau y mae'n gweithio tuag atynt. Roeddem hefyd yn edrych i weld bod uwch arweinwyr yn defnyddio'r wybodaeth hon i fonitro cynnydd a gweithredu lle bo angen i wella canlyniadau.
- 8 Mae hyn yn rhan bwysig o drefniadau i sicrhau bod cynghorau'n sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio eu hadnoddau. Mae hefyd yn ffordd bwysig y gall y Cyngor sicrhau ei hun ei fod yn gweithredu yn unol â'r ffordd 'ymgysylltiad' o weithio wrth gymryd camau i gyflawni ei amcanion llesiant. Heb y wybodaeth hon, mae'n anodd gweld sut y gall uwch arweinwyr ddeall a yw eu polisiau a'u gweithredoedd yn cael yr effaith a fwriedir a gwneud newidiadau lle nad ydynt.
- 9 Mae ein canfyddiadau yn seiliedig ar adolygiadau o ddogfennau a chyfweliadau gydag Arweinydd Trosolwg a Pherfformiad Corfforaethol Aelodau'r Cyngor/Aelod Cabinet, y Prif Weithredwr Dros Dro, y Rheolwr Gwasanaeth Polisi a Phartneriaethau, a'r Rheolwr Gwasanaeth ar gyfer Perfformiad a Democrataidd.

Mae'r dystiolaeth a ddefnyddiwyd gennym i lywio ein canfyddiadau wedi'i chyfyngu i'r ffynonellau hyn.

- 10 Aethom ati i ateb y cwestiwn **'A yw data perfformiad y Cyngor yn galluogi uwch arweinwyr i ddeall safbwynt defnyddwyr y gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau i reoli ei berfformiad yn effeithiol?**Rydym wedi gwneud hyn drwy archwilio'r cwestiynau canlynol:
- A yw'r wybodaeth perfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn cynnwys gwybodaeth briodol am safbwynt defnyddwyr gwasanaeth?
  - A yw'r wybodaeth perfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn cynnwys gwybodaeth briodol am ganlyniadau gweithgareddau'r Cyngor?
  - A oes gan y Cyngor drefniadau cadarn i sicrhau bod y data a ddarperir yn gywir?
  - A yw'r Cyngor yn defnyddio'r wybodaeth i'w helpu i gyflawni ei ganlyniadau?
  - A yw'r Cyngor yn adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau?

Pam yr ymgwymerwyd â'r archwiliad hwn

- 11 Cynhaliwyd yr archwiliad hwn i helpu i gyflawni dyletswyddau'r Archwilydd Cyffredinol o dan adran 17 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 (Deddf 2004) ac adran 15 o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.
- 12 Rydym yn ceisio:
- cael sicrwydd bod y wybodaeth perfformiad y mae'r Cyngor yn ei darparu i uwch swyddogion ac aelodau etholedig yn eu galluogi i ddeall safbwynt defnyddwyr gwasanaeth a chanlyniad ei weithgareddau;
  - cael sicrwydd bod y wybodaeth hon yn ffurfio rhan o drefniadau'r Cyngor i sicrhau gwerth am arian wrth ddefnyddio ei adnoddau a'i gymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy; a
  - nodi cyfleoedd i'r Cyngor gryfhau ei drefniadau.

Trefniadau adrodd perfformiad y Cyngor

- 13 Mae'r Cyngor yn cynhyrchu adroddiadau perfformiad chwarterol a blynyddol, fel ei Adroddiad Blynyddol Gwasanaethau Addysg a Hamdden 2022/23, a'i Adroddiad Adfywio a Gwasanaethau Cymunedol 2022.
- 14 Cyhoeddodd y Cyngor ei Hunanasesiad Blynyddol 2021/22 ym mis Hydref 2022, sy'n ymdrin â pherfformiad ariannol a gwasanaeth y Cyngor a chynnydd tuag at ei amcanion llesiant, fel y'u diffinnir yng Nghynllun Corfforaethol y Cyngor. Cyn hyn, bu'r Pwyllgor Llywodraethu ac Archwilio yn ystyried yr hunanasesiad ym mis Hydref 2022, yn unol â gofynion Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021. Cafodd Cynllun Corfforaethol Blaenau Gwent 2022/27 hefyd ei gymeradwyo gan y Cyngor ym mis Hydref 2022.

- 15 Mae'r adroddiadau a'r hunanasesiadau hyn yn rhoi'r prif gyfle i aelodau ac uwch arweinwyr ddeall pa mor dda y mae'r Cyngor yn perfformio. Mae Cabinet a phwyllgorau craffu'r Cyngor yn ystyried yr adroddiadau a'r hunanasesiadau hyn.
- 16 Cafodd dogfennau ychwanegol megis Traciwr Ymgysylltu'r Cyngor 2022/23, ei Aseiad Effaith Integredig 2023, a Chrynodeb Adroddiad Ymgysylltu â'r Cyhoedd 2023 y Cyngor eu hystyried yn yr adolygiad hwn hefyd.
- 17 Canolbwyntiodd ein hadolygiad ar y mecanweithiau adrodd perfformiad allweddol uchod.

Yr hyn a ganfuom

Mae'r Cyngor yn darparu gwybodaeth perfformiad gyfyngedig i alluogi uwch arweinwyr i ddeall persbectif defnyddwyr gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau ac felly, rheoli ei berfformiad yn effeithiol

Mae'r Cyngor yn darparu gwybodaeth perfformiad gyfyngedig i alluogi uwch arweinwyr i ddeall safbwynt defnyddwyr gwasanaeth

- 18 Ar wahân i ychydig enghreifftiau cyfyngedig, nid yw'r wybodaeth berfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn yr adroddiadau perfformiad a'r hunanasesiad yn cynnwys gwybodaeth i helpu uwch arweinwyr i ddeall safbwynt defnyddwyr gwasanaeth.
- 19 Gwelsom rai enghreifftiau o'r Cyngor yn defnyddio astudiaethau achos, ond mae'r rhain yn tueddu i ymwneud â nifer fach o unigolion ac felly nid ydynt yn darparu darlun cynhwysfawr a chynrychioliadol o safbwynt defnyddwyr gwasanaeth.
- 20 Er bod gan adroddiad hunanasesu'r Cyngor adrannau o'r enw 'Pa mor dda ydyn ni'n ei wneud' a 'Sut ydyn ni'n gwybod', prin iawn yw'r wybodaeth yn yr adrannau hyn sy'n adlewyrchu safbwynt defnyddwyr gwasanaeth.
- 21 Mae gan y Cyngor draciwr ymgysylltu sy'n nodi'r gwahanol ffyrdd y mae'n ymgynghori â dinasyddion. Fodd bynnag, nid yw'r Cyngor yn adeiladu ar hyn yn ei adroddiadau perfformiad i helpu uwch arweinwyr ddeall barn ei ddinasyddion.
- 22 Ar y cyfan, felly, mae'n anodd gweld sut y byddai uwch arweinwyr yn gallu deall pa mor dda y mae gwasanaethau a pholisïau yn diwallu anghenion defnyddwyr gwasanaeth o'r wybodaeth perfformiad a gyflwynir iddynt.

Mae gwybodaeth perfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn canolbwyntio'n bennaf ar allbynnau a gweithgareddau yn hytrach nag ar werthuso canlyniadau

- 23 Mae'r wybodaeth perfformiad y mae'r Cyngor yn ei hadrodd, yn cynnwys rhywfaint o wybodaeth am ganlyniadau, er enghraifft mewn gwasanaethau cymdeithasol i

oedolion. Fodd bynnag, yn gyffredinol, mae llawer o'r wybodaeth yn canolbwyntio ar allbynnau a mesurau meintiol heb unrhyw werthusiad o ganlyniadau ei weithredoedd. Mae hyn yn cyfyngu ar allu uwch arweinwyr i ddeall effaith gweithgareddau'r Cyngor ac a yw'n cyflawni ei amcanion.

Mae gan y Cyngor drefniadau cyfyngedig i sicrhau bod data perfformiad sy'n adlewyrchu safbwynt defnyddwyr gwasanaeth a gwybodaeth canlyniadau yn gywir

- 24 Mae gan y Cyngor drefniadau cyfyngedig ar waith i wirio cywirdeb ac ansawdd data a gwybodaeth perfformiad sy'n ymwneud â chanlyniadau a phersbectif defnyddwyr y gwasanaeth.
- 25 Mae'r Cyngor yn ymddiried yn ei staff i fod yn gyfarwydd â'r data perfformiad y maent yn ei adrodd a sut y caiff hyn ei gasglu. Mae tîm perfformiad canolog y Cyngor yn cynnal gwiriadau synhwyraidd o ddata, i ddeall a gwirio ansawdd anghysondebau mewn perfformiad. Ond nid yw hyn yn golygu trefniadau cadarn i wirio cywirdeb y wybodaeth perfformiad.
- 26 O ganlyniad, mae risg y gallai gwybodaeth perfformiad a gyflwynir i uwch arweinwyr fod yn anghywir, gan gynyddu'r risg o gamau gweithredu a defnyddio adnoddau ar sail gwybodaeth anghywir.

Gan fod y wybodaeth a ddarperir ar ganlyniadau a safbwynt defnyddwyr gwasanaeth yn gyfyngedig, mae i ba raddau y gall y Cyngor ddefnyddio'r wybodaeth hon i'w helpu i gyflawni ei ganlyniadau hefyd yn gyfyngedig.

- 27 Fel y nodwyd yn flaenorol, mae'r Cyngor yn darparu gwybodaeth perfformiad gyfyngedig i uwch arweinwyr i'w galluogi i ddeall persbectif defnyddwyr y gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau. Felly, mae'n rhesymegol y bydd y Cyngor yn defnyddio persbectif defnyddwyr gwasanaeth a gwybodaeth ganlyniadau i'w helpu i gyflawni ei ganlyniadau o'r wybodaeth hon am berfformiad yn gyfyngedig.
- 28 Pan ddaethom o hyd i enghreifftiau o'r Cyngor yn darparu gwybodaeth am ganlyniadau a barn defnyddwyr gwasanaethau, gwelsom fod y Cyngor wedyn yn defnyddio'r wybodaeth hon i wneud newidiadau. Er enghraifft, mewn gwasanaethau cymdeithasol, cafodd cymorth i ofalwyr a'r rhai oedd angen gofal ei lywio gan y data Cyngor a Chymorth Gwybodaeth, a'r ymatebion proses asesu 'beth sy'n bwysig'.

Nid yw'r Cyngor wedi adolygu effeithiolrwydd ei wybodaeth perfformiad

- 29 Nid yw'r Cyngor wedi adolygu'r wybodaeth a ddarparwyd i uwch arweinwyr er mwyn sicrhau ei bod yn briodol ac yn berthnasol.
- 30 Mae'r Cyngor yn datblygu ei gynllun corfforaethol a'i strategaeth ymgysylltu newydd. Mae hyn yn rhoi cyfle i'r Cyngor gryfhau'r wybodaeth y mae'n ei darparu i'w uwch arweinwyr i'w galluogi i ddeall barn defnyddwyr gwasanaeth yn well ac effaith ei weithredoedd.
- 31 Mae'n bwysig i'r Cyngor sicrhau ei fod yn meincnodi ac yn cymharu ei drefniadau ei hun ar gyfer casglu ac adrodd ar wybodaeth perfformiad ar ganlyniadau a safbwynt defnyddwyr gwasanaeth, gyda dulliau a ddefnyddir gan sefydliadau eraill. Mae hon yn elfen bwysig o drefniadau i sicrhau gwerth am arian. Bydd gwneud hyn hefyd yn helpu'r Cyngor i ddeall a dysgu o sut mae cynghorau eraill yn darparu gwybodaeth am bersbectif a chanlyniadau defnyddwyr gwasanaeth.

Argymhellion

Arddangosyn 1: argymhellion

A1 Gwybodaeth am safbwynt defnyddiwr y gwasanaeth

- Dylai'r Cyngor gryfhau'r wybodaeth y mae'n ei darparu i'w uwch arweinwyr i'w galluogi i ddeall pa mor dda y mae gwasanaethau a pholisiau yn diwallu anghenion defnyddwyr gwasanaeth.

A2 Gwybodaeth am ei ganlyniadau

- Dylai'r Cyngor gryfhau'r wybodaeth a ddarperir i uwch arweinwyr i'w helpu i ddeall effaith ei wasanaethau a gwerthuso a yw'n cyflawni ei amcanion hirdymor a'i ganlyniadau arfaethedig.

A3 Gwybodaeth am ansawdd a chywirdeb data

- Mae angen i'r Cyngor sicrhau ei hun bod ganddo drefniadau cadarn i wirio ansawdd a chywirdeb y data defnyddwyr gwasanaeth a'r canlyniadau y mae'n eu darparu i uwch arweinwyr.

Atodiad 1

Cwestiynau allweddol a'r hyn yr ydym yn chwilio amdano

Arddangosyn 2: cwestiynau allweddol a'r hyn yr ydym yn chwilio amdano

Mae'r tabl isod yn nodi'r cwestiwn yr oeddem yn ceisio ei ateb wrth gynnal yr archwiliad hwn, ynghyd â'r meini prawf archwilio a ddefnyddiwyd gennym i gyrraedd ein canfyddiadau.

Lefel 1	
A yw data perfformiad y Cyngor yn galluogi uwch arweinwyr i ddeall safbwynt defnyddwyr y gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau i reoli ei berfformiad yn effeithiol?	
Lefel 2	Meini prawf archwilio ¹ (yr hyn yr ydym yn chwilio amdano)
2.1 A yw'r wybodaeth perfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn cynnwys gwybodaeth briodol am safbwynt defnyddwyr gwasanaeth?	<ul style="list-style-type: none"> • Y wybodaeth yw:<ul style="list-style-type: none"> – berthnasol i'r amcanion y mae'r Cyngor wedi'u gosod ei hun; – yn ddigon i alluogi dealltwriaeth o safbwynt defnyddwyr y gwasanaeth; – yn ddigon i ddarparu dealltwriaeth o gynnydd tuag at y canlyniadau y mae'r Cyngor yn bwriadu eu cyflawni; – yn deillio o amrywiaeth defnyddwyr gwasanaeth gan gynnwys grwpiau sy'n rhannu nodweddion gwarchoddedig; a – ddefnyddir i lywio cymariaethau â pherfformiad cyrff tebyg lle bo hynny'n berthnasol. • Mae'r Cyngor wedi cynnwys defnyddwyr gwasanaeth wrth benderfynu pa wybodaeth i'w chasglu.

¹ Mae ein meini prawf archwilio wedi cael eu llywio gan ein gwybodaeth gronol o waith archwilio blaenorol, yn ogystal â'r hierarchaeth gwestiynau a'r dangosyddion cadarnhaol yr ydym wedi'u datblygu i gefnogi ein harholiadau egwyddor datblygu cynaliadwy.

Lefel 1

A yw data perfformiad y Cyngor yn galluogi uwch arweinwyr i ddeall safbwynt defnyddwyr y gwasanaeth a chanlyniadau ei weithgareddau i reoli ei berfformiad yn effeithiol?

Lefel 2

Meini prawf archwilio¹ (yr hyn yr ydym yn chwilio amdano)

2.2 A yw'r wybodaeth perfformiad a ddarperir i uwch arweinwyr yn cynnwys gwybodaeth briodol am ganlyniadau gweithgareddau'r Cyngor?

- Mae'r wybodaeth yn defnyddio amrywiaeth o ffynonellau tystiolaeth i roi golwg gyfannol ar gynnydd.
- Mae'r wybodaeth yn galluogi uwch arweinwyr i fonitro cynnydd yn y tymor byr, canolig a hir.
- Mae'r wybodaeth yn galluogi uwch arweinwyr i fonitro darpariaeth canlyniadau sy'n cwmpasu sawl maes gwasanaeth a/neu sefydliad.

2.3 A oes gan y Cyngor drefniadau cadarn i sicrhau bod y data a ddarperir yn gywir?

- Mae gan y Cyngor drefniadau clir i wirio ansawdd a chywirdeb y data y mae'n ei ddarparu i uwch arweinwyr.
- Lle nodir gwendidau o ran ansawdd data, mae'r Cyngor yn mynd i'r afael â nhw.

2.4 A yw'r Cyngor yn defnyddio'r wybodaeth i'w helpu i gyflawni ei ganlyniadau?

- Lle nodir perfformiad gwael, mae'r Cyngor yn defnyddio'r wybodaeth i wneud newidiadau/ymyriadau.
- Mae tystiolaeth bod y Cyngor yn gwella ei gynnydd tuag at ei ganlyniadau o ganlyniad i ymyriadau.

2.5 A yw'r Cyngor yn adolygu effeithiolrwydd ei drefniadau?

- Mae'r Cyngor yn adolygu'r wybodaeth a ddarperir i uwch arweinwyr er mwyn sicrhau ei bod yn briodol ac yn berthnasol.
- Mae'r Cyngor yn cymharu'r wybodaeth y mae'n ei chasglu gyda'r wybodaeth a gesglir gan sefydliadau tebyg i nodi cyfleoedd i gryfhau ei drefniadau.

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn testun: 029 2032 0660

E-bost: post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.